

Rodnande klubbsvamp

Klass: Agaricomycetes, **Ordning:** Gomphales, **Familj:** Clavariadelphaceae, **Släkte:** Clavariadelphus, **Art:** Clavariadelphus helveticus - rodnande klubbsvamp Rahm & Schild **Synonymer:**

Kännetecken

Rodnande klubbsvamp är mycket lik stor klubbsvamp, *Clavariadelphus pistillaris* som också kan växa på liknande lokaler. Den är dock i genomsnitt mindre och som ung betydligt ljusare, närmast elfenbensvit samt rodnar kraftigt vid beröring. När den blir äldre blir den successivt brunare och mera lik den vanliga klubbsvampen. Den sistnämnda kan även den ibland rodna tydligt varför en mikroskopisk undersökning alltid måste göras. Sporerne skiljer tydligt de båda arterna; *C. helveticus* har (brett) cylindriska 9–13 x 5–7 µm stora sporer medan *C. pistillaris* har större, mera rundat ellipsoida sporer som är 11–16 x 6–10 µm.

Utbredning och status

I Sverige är arten sällsynt och känd från endast fem lokaler i Västergötland, en lokal i Östergötland, samt på Öland och Gotland (2005). Det högsta antalet möjliga lokaler i Sverige bedöms vara 50. Först rapporterad från Sverige 1990. På grund av de få kända lokalerna är det svårt att bedöma artens tillstånd i Sverige. I övriga Europa tycks den endast känd från Schweiz.

Ekologi

Bildar mykorrhiza med ek, möjligen även med hassel, i ädellövsdominerade, ljusöppna skogstyper på kalkrik mark. Arterna i släktet har tidigare betraktats som nedbrytare men anses numera vara mykorrhizabildande. På Gotland är den uteslutande funnen i lövängar med ek, ask och hassel medan den västgötska lokalen närmast kan karakteriseras som ett hasselbryn med ek, ask etc. På Öland växer den i ett obetat hässle med ek tillsammans med bl.a. djävulsopp. I Östergötland är den funnen under ek och hassel tillsammans med flera andra rödlistade arter som purpursopp, ekgräddvaxskivling och fjällig gallmusseron. Den tycks vara beroende av kalkrik mark och varma lägen och är i Sverige bara känd från några av de mest exklusiva lokalerna i våra kalkområden. Sannolikt är den en värmerelikt som är knuten till exklusiva lokaler med varmt klimat. Fynden i Schweiz är gjorda i kalkrika barrskogar varför det är möjligt att arten finns i denna biotop även hos oss. Som regel uppträder fruktkroppar bara på någon enstaka till ett par ställen på varje lokal. Varje plats rymmer troligtvis en genetiskt unik svampindivid (genet) som kan fragmenteras till flera frilevande men genetiskt identiska mycel (rameter, motsvarar IUCN:s definition av individ). Fruktkropparna är kortlivade, men markmycelet kan ha lång livslängd, flera decennier, eller mer.

Hot

Artens sällsynthet motiverar en långt gången naturvårdshänsyn på de få lokaler den är känd ifrån. Mosaikartade, varma ädellövsdominerade skogar på kalkberggrund är generellt en biotop som till stor del försvunnit de senaste 250 åren. De områden som är kvar, lövängsmiljöer och betade mosaikmarker, hotas bl.a. av upphörd hävd och även av eventuell slutavverkning. Avverkning utan att beakta artens förekomster eller dålig naturvårdshänsyn i skogar med arten innebär med stor sannolikhet att arten försvinner.

Åtgärder

Rodnande klubbsvamp bör uppmärksammas och eftersökas i lämpliga miljöer i södra Sverige. Kvarvarande ädellövsdominerade mosaikartade skogar och lövängar bör få långsiktiga åtgärdsplaner som säkerställer en skötsel som tar hänsyn till deras unika svampflora.

Övrigt

Biologin hos olika arter klubbsvampar är dåligt kända och flera fynd krävs för att tillfredställande kunna beskriva arternas morfologi och ekologi. Vissa fynd på t.ex. Öland är svåra att hänföra till endera av arterna och bör studeras vidare.

Litteratur

Edvinsson, Å. 2000. Ny Clavariadelphus-art funnen på Gotland. *Jordstjärnan* 21(3): 46–48.

Schild, E. 1977. Zwei neue Clavariadelphus-Arten aus der Schweiz. *Schweiz.Z.f.Pilzkunde* 55(4): 49–57.

Författare

Tommy Knutsson 2005. Rev. Artdatabanken 2014.